

Upokorzyć drugiego człowieka jest niezwykle łatwo, zwłaszcza gdy władza dysponuje systemowymi narzędziami a zwykły człowiek musi bronić się sam przed bezprawiem ze strony Państwa...

Dużą pomoc prawną niewątpliwie udzielają represjonowanym FSSM RP i SEiRP oraz RPO A. Bodnar .

INFORMACJA PRAWNA

dot. odpowiedzi odwołującego się na apelację Dyrektora ZER

Jak należało się spodziewać, Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWSiA przyjął, jako zasadę, odwoływanie się od każdego wyroku sądu okręgowego zmieniającego jego decyzje o ponownym ustaleniu wysokości świadczenia emerytalnego i przyznającego represjonowanym prawo do emerytury policyjnej, policyjnej renty inwalidzkiej lub policyjnej renty rodzinnej - poczynając od 1 października 2017 r. - w kwotach ustalonych z pominięciem art. 15c, art. 22a lub art. 24a ustawy represyjnej z 16 grudnia 2016 r. Wyroki te jak na razie nie są zbyt liczne, ale są i należy mieć nadzieję, że będzie ich przybywało, także tych wydanych z uwzględnieniem uchwały Sądu Najwyższego z 16 września 2020 r.

Właściwy sąd apelacyjny, do którego wpłynęła apelacja ZER od pozytywnego wyroku w naszej sprawie, zgodnie z procedurą określoną w art. art. 3731 k.p.c., zarządza doręczenie odpisu apelacji odwołującemu się, pouczając go o

możliwości

(!) wniesienia "Odpowiedzi na apelację" w terminie

dwóch tygodni

od dnia jej doręczenia. Bywa, że informuje także o możliwości rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym, czyli bez naszego udziału a także bez udziału pełnomocnika pozwanego. Warto wiedzieć, że decyzyja co do tego, czy sprawa w postępowaniu apelacyjnym ma być rozpoznana na rozprawie, czy na posiedzeniu niejawnym, co do zasady należy do sądu

a w praktyce do przewodniczącemu składu orzekającego. Niemniej jednak postępowaniu niejawnemu może się sprzeciwić pozwany - Dyrektor ZER (a także odwołujący się!) poprzez wniosek o przeprowadzenie rozprawy. Zaobserwowaliśmy, że dotychczas bywało z tym różnie. W ostatnim jednak okresie, na przykładzie kilkunastu apelacji ZER jakimi dysponujemy, da się zauważyć, że normą stało się wnioskowanie przez pełnomocników ZER o przeprowadzenie rozprawy.

Teraz krótko, czym jest "Odpowiedź na apelację", jakie ma znaczenie i czy warto (należy) ją składać? Otóż odpowiedź na apelację jest szczególnym pismem procesowym, tzw. przygotowawczym, w którym powinniśmy wskazać fakty (okoliczności) przedstawione w apelacji ZER, którym nie zaprzeczamy oraz te, które negujemy jako sprzeczne - naszym zdaniem - ze stanem faktycznym i prawnym. Jak już wyżej wskazaliśmy, odpowiedź na apelację wnosi się (w terminie dwóch tygodni) do sądu drugiej instancji, w naszym przypadku do właściwego sądu apelacyjnego - zgodne z pouczeniem!

Celem odpowiedzi na apelację jest zaprezentowanie naszego stanowiska co do zasadności tego co przedstawił pozwany w swojej apelacji, a więc odniesienie się do jego zarzutów mających rzekomo wskazywać na błędny jego zdaniem (a korzystny dla nas), wyrok sądu okręgowego jako sądu I instancji. Zarzutów tych będzie zapewne kilka, choć nie jesteśmy w stanie precyzyjnie określić ich treści. Niektóre z nich będą się zapewne powtarzać we wszystkich lub prawie wszystkich apelacjach, ale nie zawsze. Po prostu, sądy okręgowe w Kraju, a ostatnio także Sąd Okręgowy w Warszawie (co odnotowujemy), oparły pomyślnie dla nas orzeczenia na różnych podstawach prawnych, w tym na:

- Konstytucji RP,
- Traktacie o Unii Europejskiej i Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,
- obu ww. podstawach prawnych oraz
- na wskazaniach zawartych w uchwale Sądu Najwyższego z 16 września 2020 r., także z uwzględnieniem Konstytucji RP i prawa wspólnotowego.

W tej sytuacji trudno o zaproponowanie - jako wzorca - uniwersalnej wersji takiej "Odpowiedzi na apelację". Niemniej jednak, na ile to było możliwe, podjęliśmy taką próbę, z zastrzeżeniem, że przedstawiony ([tutaj](#)) wzór nie jest, bo nie może być odpowiedni na każdą możliwą sytuację. Należy go dostosować do konkretnej, indywidualnej sprawy i apelacji ZER, traktując naszą propozycję jako zbiór możliwych zarzutów, z którego każdy zainteresowany wybierze te, które odpowiadają apelacji ZER w jego sprawie. W przyszłości mogą pojawiać się ze strony Dyrektora ZER - w kolejnych apelacjach - nowe zarzuty wobec wyroków sądów okręgowych, wcześniej przez nas nie zidentyfikowane. Dzięki przesyłanym nam takim apelacjom będziemy analizować ich treść i w razie potrzeby przygotujemy aneks do naszej propozycji "Odpowiedzi

na apelację".

Odpowiedź na apelację Dyrektora ZER nie jest obowiązkowa. Czy w takiej sytuacji powinniśmy ją złożyć? Odpowiedź brzmi: TAK! Chodzi nie tylko o to by zdementować (obalić) argumenty pozwanego podważające korzystny dla nas i sprawiedliwy w naszym przekonaniu wyrok sądu okręgowego, ale także o to, by niejako "ułatwić" sądowi analizę stanowisk obu stron procesu. Oczywiście mamy prawo zakładać, że sąd apelacyjny rozpatrując apelację ZER (a konkretnie sędzia sprawozdawca) szczegółowo przeanalizuje wszystkie materiały zgromadzone w aktach naszej sprawy, z odwołaniem od decyzji Dyrektora ZER oraz wyrokiem sądu okręgowego, jako sądu I instancji włącznie. Niemniej jednak, z czystko pragmatycznego punktu widzenia, można przypuszczać, że sąd będzie miał ułatwione zadanie, jeżeli otrzyma naszą "Odpowiedź na apelację" jako swego rodzaju rzeczową polemikę z argumentami (zarzutami wobec wyroku sądu okręgowego) zawartymi w apelacji pozwanego. W ramach tej polemiki możemy m.in. przywołać (skrótowo) istotniejsze i zachowujące aktualność argumenty przedstawione w odwołaniu od decyzji Dyrektora ZER, mające związek z treścią apelacji.

Realnym utrudnieniem w przygotowaniu rzeczowej odpowiedzi na apelację Dyrektora ZER może być brak uzasadnienia wyroku sądu okręgowego w naszej sprawie. Najczęściej dysponujemy tylko "suchym" wyrokiem, ale nie znamy jego pisemnego uzasadnienia, jeżeli o nie nie występowaliśmy. Musimy pamiętać, że zgodnie z art. 328 § 1 k.p.c. pisemne uzasadnienie wyroku sąd sporządza na wniosek strony (np. odwołującego się) zgłoszony w terminie tygodnia od dnia jego ogłoszenia (wzór - [tutaj](#))

Wniosek ten jest wolny od opłat sądowych.

Pewnym wyjściem z sytuacji braku uzasadnienia, a tym samym wiedzy o motywach (argumentach) jakimi kierował się sąd wydający pozytywne dla nas orzeczenie, jest wnikliwa analiza apelacji pozwanego. Są tam przywołane ustalenia sądu, których pozwany nie podziela oraz zarzuty sformułowane wobec wyroku odnoszące się do podstawy prawnej orzeczenia. Na tej podstawie, w sposób pośredni, możemy wnioskować o samym uzasadnieniu. Nie zastąpi to jednak całościowej wiedzy o treści wyroku i jego uzasadnieniu.

Czy odwołujący, składając odpowiedź na apelację, sam powinien wnosić o przeprowadzenie rozprawy? Otóż, jeżeli korzystamy z pomocy pełnomocnika procesowego to on, znając akta sprawy, w tym nasze dokumenty osobowe otrzymane z IPN, pomoże nam podjąć decyzję w tym zakresie. Być może będzie zachodziła konieczność rzeczowego zinterpretowania przed sądem

ich zawartości. Rozważania, wnosić o przeprowadzenie rozprawy, czy nie, będą bezprzedmiotowe w przypadku złożenia takiego wniosku przez pełnomocnika ZER. Wówczas bowiem rozprawa i tak się odbędzie, na warunkach pandemii, tzn. wszyscy w maseczkach lub przyłbicach, z ekranami z pleksi przy stole sędziowskim i ławach stron, z ograniczeniem liczby osób, które mogą przebywać na Sali rozpraw, czyli stosownie do rekomendacji Ministerstwa Sprawiedliwości. Z pewnością jednak dłużej poczekamy na wyznaczenie terminu takiej rozprawy.

INFORMACJA PRAWNA

Dot. APELACJI od niekorzystnego dla odwołującego się wyroku sądu okręgowego jako sądu I instancji oddalającego odwołane od decyzji Dyrektora ZER

Zanim przejdziemy do przybliżenia kilku istotnych kwestii dot. **APELACJI** od niekorzystnego dla nas wyroku sądu okręgowego musimy wspomnieć, że tego rodzaju orzeczenia na szczęście pozostają w mniejszości względem ogólnej liczby wyroków wydanych w naszych sprawach odwoławczych. Oczywiście niewielkie to pocieszenie dla osób, których wyroki takie dotyczą. Trzeba jednak walczyć dalej, przy użyciu takich narzędzi prawnych jakie są w naszej dyspozycji.

Obserwujemy godne szacunku postawy większości sędziów orzekających w naszych sprawach przeciwko Dyrektorowi ZER o wysokość policyjnych świadczeń emerytalnych. Smutkiem i rozczarowaniem napawają nas jednak wyroki sędziów, którzy nie mają odwagi sprostać słowom złożonego ślubowania sędziowskiego i zdają się nie dostrzegać bezprawia konstytucyjnego, jakie zgotowała nam tzw. zjednoczona prawica ustawą represyjną z 16 grudnia 2016 r. Uzasadnienia tych wyroków są miałkie i sprowadzają się do bezkrytycznego uznania rzekomej konstytucyjności tej zbrodniczej ustawy, co przesądza ich zdaniem o odrzuceniu odwołania bez potrzeby wnikania w istotę sprawy.

Teraz kilka informacji nt. APELACJI jako środka zaskarżenia negatywnego dla nas wyroku sądu okręgowego. Otóż zgodnie z art. 176 Konstytucji RP postępowanie sądowe musi być dwuinstancyjne

Inaczej mówiąc, każdy ma prawo odwołać się od orzeczenia sądu I instancji, w naszym przypadku od wyroku sądu okręgowego. Wyroki sądów apelacyjnych w naszych sprawach, w odróżnieniu od sądów okręgowych, zapadają w składzie trzech sędziów.

APELACJĘ naszą rozpozna właściwy sąd apelacyjny, wskazany w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2018 r. *w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz zakresu rozpoznawanych przez nie spraw*. Nie musimy jednak szukać tej informacji, gdyż zostanie ona nam podana przez sąd okręgowy po ogłoszeniu wyroku. Sędzia pouczy nas o sposobie i terminie złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem oraz o warunkach, sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia, czyli APELACJI. Jest to ważny obowiązek sądu w przypadku, gdy odwołujący się nie jest zastępowany przez adwokata lub radcę prawnego. Jeżeli zaś wyrok został wydany na posiedzeniu niejawnym, wówczas sąd z urzędu doręczy nam taki wyrok wraz z pouczeniem o sposobie i terminie zgłoszenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem oraz warunkach, sposobie i terminie wniesienia APELACJI.

Uwaga! APELACJĘ kierowaną do właściwego sądu apelacyjnego wnosimy za pośrednictwem sądu okręgowego, który wydał wyrok w naszej sprawie, w terminie

2-tygodni

, licząc od dnia doręczenia nam

(pokwitowania odbioru) wyroku wraz z jego uzasadnieniem.

Ww. 2-tygodniowy termin do wniesienia APELACJI będzie zachowany także wtedy, gdy przed jego upływem złożylibyśmy apelację bezpośrednio do sądu II instancji. W takim wypadku sąd ten niezwłocznie przesyła apelację do sądu I instancji, który wydał zaskarżony przez nas wyrok. Mamy tu prawo wyboru, ale nie radzimy tego czynić, gdyż niepotrzebnie wydłuży to czas rozpoznawania naszej sprawy.

Warunkiem przygotowania rzeczowej APELACJI jest, co wydaje się być oczywiste, znajomość uzasadnienia wyroku w naszej sprawie. W aktualnym stanie prawnym pisemne uzasadnienie wyroku sąd I instancji sporządza wyłącznie na wniosek strony. Co więcej, nie jest dopuszczalne złożenie APELACJI "wprost", tzn. bez znajomości jego uzasadnienia. Oznacza to, że zgłoszenie przez odwołującego się wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i jego doręczenie stanowi bezwzględny warunek dopuszczalności złożenia APELACJI

. Innymi słowy, aby złożyć APELACJĘ, musimy najpierw wystąpić do sądu okręgowego, który wydał wyrok w naszej sprawie, z wnioskiem o jego uzasadnienie i doręczenie. Mamy na to **jeden tydzień**

, licząc od dnia ogłoszenia wyroku lub od dnia jego doręczenia

(Wzór

WNIOSKU

☐
[TUTAJ](#)
).

Uwaga! ☐ sąd odrzuci wniosek spóźniony lub dotknięty brakami, których odwołujący się nie usunął mimo wezwania. ☐ W przypadku niezłożenia skutecznego WNIOSKU o uzasadnienie wyroku tracimy możliwość jego zaskarżenia. ☐ W ówczas następuje skutek w postaci uprawomocnienia się negatywnego dla nas orzeczenia sądu I instancji.

Wniosek o uzasadnienie wyroku jest wolny od kosztów sądowych.

Jest rzeczą oczywistą, że zapoznanie się z uzasadnieniem wyroku pozwoli nam precyzyjnie określić zarzuty jakie chcielibyśmy podnieść w APELACJI. Poza tym złożenie wniosku o uzasadnienie wyroku wydłuży nam czas jaki mamy na przemyślenia, zebranie argumentów i samo wniesienie APELACJI.

Co do zasady APELACJA powinna spełniać wymogi przewidziane dla pisma procesowego, tzn. zawierać:

1. oznaczenie sądu, do którego jest skierowana,
2. imię i nazwisko lub nazwę stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników,
3. oznaczenie rodzaju pisma,
4. osnovę wniosku lub oświadczenia oraz dowody na poparcie przytoczonych okoliczności,
5. podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika,
6. wymienienie załączników.

Ponadto powinna zawierać takie elementy jak:

1. oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości czy w części,
2. zwięzłe przedstawienie zarzutów i ich uzasadnienie,
3. powołanie, w razie potrzeby, nowych faktów i dowodów oraz wykazanie, że ich powołanie

w postępowaniu przed sądem I instancji nie było możliwe albo że potrzeba powołania się na nie wynikła później,

4. wniosek o zmianę lub o uchylenie wyroku z zaznaczeniem zakresu żądanej zmiany lub uchylenia.

Z punktu widzenia nadania APELACJI biegu nie ma znaczenia, w jaki sposób zostanie ona zatytułowana. Zgodnie z Kodeksem postępowania cywilnego mylne oznaczenie pisma procesowego lub inne oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania pismu właściwego biegu.

Ogólnym celem APELACJI jest zapobieżenie uprawomocnieniu się zaskarżonego (negatywnego dla nas) wyroku sądu I instancji (sądu okręgowego) oraz przeniesienie rozpoznawania naszej sprawy do sądu wyższej instancji, czyli do właściwego sądu apelacyjnego. W APELACJI musimy odnieść się do tez uzasadnienia wyroku, które zdecydowały, zdaniem sądu I instancji, o negatywnym rozstrzygnięciu naszej sprawy, tzn. o oddaleniu odwołania od decyzji Dyrektora ZER. Tez takich będzie zapewne kilka. Nie jesteśmy jednak w stanie już teraz precyzyjnie określić ich treści. Niektóre z nich będą się zapewne powtarzać we wszystkich lub prawie wszystkich wyrokach, ale nie zawsze. Po prostu, sądy okręgowe w różny sposób uzasadniają swoje orzeczenia, co wynika z przeprowadzonej przez nas analizy kilkunastu takich wyroków.

W tej sytuacji trudno o zaproponowanie - jako wzorca - uniwersalnej i w pełni adekwatnej (do każdego stanu faktycznego) wersji takiej APELACJI. Niemniej jednak, na ile to było możliwe, podjęliśmy taką próbę, z zastrzeżeniem, że przedstawiony "wzór" nie jest, bo nie może być w pełni przystającym do sytuacji każdego z odwołujących się.

Dotyczy to m.in. osób pobierających renty rodzinne po zmarłych funkcjonariuszach, które zostały objęte działaniem ustawy represyjnej, nie za swoje czyny jako uprawnionych do tego świadczenia, lecz za rzekome czyny zmarłego, a także tych, którzy zakończyli swoją służbę przed 1 sierpnia 1990 r.

Tak więc treść APELACJI należy bezwzględnie dostosować do konkretnej, indywidualnej sprawy i wyroku sądu okręgowego, traktując naszą propozycję jedynie jako zbiór możliwych argumentów

- zarzutów wobec negatywnego dla nas wyroku, z którego każdy zainteresowany wybierze te, które odpowiadają orzeczeniu w jego sprawie

(Wzór

APELACJI

-

TUTAJ

)

. Apelacja jest wolna od opłat sądowych.

Uwaga! Musimy to napisać. Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje konieczności sporządzania APELACJI przez adwokata lub radcę prawnego. Nie ma tu tzw. przymusu adwokacko-radcowskiego. Odwołujący się może zatem sam przygotować taką APELACJĘ. Ale(!) apelacja to obiektywnie jedno z trudniejszych pism procesowych

. Dlatego osoby nieposiadające wykształcenia prawniczego bądź zbliżonego mogą mieć trudności z jej sporządzeniem. Wielu może nie wiedzieć jakie zarzuty mogą być podstawą apelacji oraz jak sformułować treść samej APELACJI. Dlatego też, w przypadku takich obaw, sugerujemy poważne rozważenie możliwości skorzystania z pomocy profesjonalnego pełnomocnika procesowego (adwokata lub radcy prawnego).

Oczywiście mamy świadomość, że istotne znaczenie może tu mieć kwestia kosztów z tym związanych, dla wielu stanowiąca barierę nie do pokonania. Wiemy jednak, że przed sądem II instancji "gramy o wszystko". Mając tego świadomość i będąc w sytuacji materialnej uniemożliwiającej zaangażowanie pełnomocnika procesowego, możemy rozważyć wystąpienie z wnioskiem o ustanowienie

adwokata lub radcy prawnego z urzędu, czyli o bezkosztową pomoc prawną (

Informacja

dot. pomocy prawnej z urzędu - kiedy możemy wystąpić o ustanowienie pełnomocnika procesowego z urzędu

-

TUTAJ

). Sąd uwzględni taki wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny, a skarżący wykaże, że spełnia wymagane warunki i nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i swojej rodziny.

W sprawach o prawa majątkowe (a taki charakter mają nasze sprawy odwoławcze) powinniśmy wskazać tzw. wartość przedmiotu zaskarżenia (WPZ).

(Wyjaśnienie! W odwołaniu od decyzji Dyrektora ZER określaliśmy wartość przedmiotu sporu [WPS]. Natomiast w apelacji wskazujemy wartość przedmiotu zaskarżenia [WPZ].

WPZ może być wyższa niż WPS, jeżeli rozszerzymy swoje żądanie. W naszym przypadku, czyli w sprawach o świadczenie powtarzające się, a takimi są nasze emerytury i renty, rozszerzenie żądania dotyczy świadczenia za kolejne [zaległe] okresy).

Po ponad trzech latach, z uwagi na upływ czasu, wartość WPS stała się nieaktualna. W takiej sytuacji, kierując się wskazaniem art. 19-24 i 25 § 1 k.p.c. musimy ją odpowiednio skorygować poprzez wskazanie WPZ (**Informacja** - **TUTAJ**).

Sąd odrzucił na posiedzeniu niejawnym naszą APELACJĘ wniesioną po upływie ustawowego 2-tygodniowego terminu, jak również APELACJĘ, której braków odwołujący się nie uzupełnił w wyznaczonym czasie.

Należy mieć świadomość faktu, że samo złożenie APELACJI nie determinuje konieczności jej uwzględnienia przez sąd II instancji (sąd apelacyjny). W zasadniczej mierze to od inicjatywy odwołującego się zależy pomyślność wniesionej przez niego APELACJI. Im bardziej rzeczowe argumenty i zarzuty w niej przedstawimy, tym większa jest szansa, że "przekonamy" sąd apelacyjny jako sąd II instancji do swoich racji, co może wpłynąć w zasadniczy sposób na wydanie korzystnego dla nas orzeczenia, już prawomocnego.

Pamiętajmy! nie możemy przerzucać na sąd apelacyjny obowiązków dowodowych. Obowiązkiem tego sądu nie jest poszukiwanie za nas podstaw i argumentów mogących uzasadniać nasze racje. Rolą sądu II instancji jest natomiast dogłębne przeanalizowanie zarzutów sformułowanych przez nas w APELACJI. Powinnością sądu apelacyjnego jest również odniesienie się do każdego powołanego przez nas wniosku dowodowego.

ANEKS

do [Informacji Prawnej dot. SKARG KASACYJNYCH wnoszonych przez Dyrektora ZER MSWiA od prawomocnych wyroków sądów apelacyjnych wydanych w naszych sprawach odwoławczych, a także o SKARDZE NADZWYCZAJNEJ](#) □ □

Po opublikowaniu przez nas w dniu 31 marca 2021 r. Komunikatu Informacyjnego dot. Skarg Kasacyjnych Dyrektora ZER otrzymaliśmy od naszych czytelników pytania o jedną z przesłanek dopuszczalności tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia prawomocnych orzeczeń sądów II instancji, którą jest "wartość przedmiotu zaskarżenia" (WPZ). Dla przypomnienia, czym jest WPZ i jak się ją wylicza, odesłaliśmy zainteresowanych do Informacji Prawnej dot. APELACJI od niekorzystnego dla odwołującego się wyroku sądu okręgowego oddalającego odwołane od decyzji Dyrektora ZER opublikowanej w dniu 11 marca 2021 r.

Wracając jednak do ww. pytania wskażmy na art. 3982 § 1 k.p.c., który stanowi, że: "*Skarga kasacyjna*

jest niedopuszczalna

w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a

w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż

dziesięć tysięcy złotych

.
Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach, m.in. o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty (...)".

Ja należy rozumieć ten przepis? Na wstępie podkreślmy, że pojęcie "sprawa o prawa majątkowe" nie zostało zdefiniowane w Kodeksie postępowania cywilnego. W orzecznictwie przyjmuje się jednak, że o majątkowym charakterze sprawy decyduje ocena, czy dochodzone w sprawie prawa są bezpośrednio uwarunkowane interesami ekonomicznymi podmiotu uprawnionego, w naszym przypadku odwołującego się.
W świetle powyższego nie ma wątpliwości, że nasze sprawy odwoławcze są sprawami o prawa majątkowe.

Nie wdając się w zbyt głębokie rozważania prawne musimy odpowiedzieć na pytanie: co jest przedmiotem sporu sądowego w naszych sprawach? Czy jest nim prawo do emerytury lub renty , czy też wyłącznie ich wysokość ?

Oczywiście przedmiotem sporu jest wyłącznie wysokość świadczenia emerytalnego. Nie jest nim kwestia, czy odwołujący się ma prawo do emerytury lub renty, gdyż prawo to nie jest przez strony kwestionowane. Skoro tak, to nasze sprawy odwoławcze (jako sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych) są sprawami o świadczenie, w których dopuszczalność zaskarżenia SKARGĄ KASACYJNĄ wyroku sądu II instancji podlega ograniczeniu ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, która wynosi 10 tys. zł

.
Gdyby przedmiotem sporu było prawo do emerytury lub renty , wówczas ograniczenia takiego nie ma.

Reasumując, jeśli przedmiotem naszego sporu sądowego jest jedynie wysokość świadczenia emerytalnego (a tak jest!) , to dopuszczalność zaskarżenia SKARGĄ KASACYJNĄ wyroku Sądu II instancji uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia (WPZ), będącej różnicą między wysokością świadczenia w należnej wysokości (w skali jednego roku) a wysokością świadczenia wypłacanego nam przez ZER, która nie może być niższa niż **10 tys. zł.**

Uwaga! osobną kwestią jest prawo do SKARGI KASACYJNEJ strony (odwołującego się), którego apelacja nie była rozpatrywana przez sąd II instancji. O tym przy innej okazji.

INFORMACJA

dot. pomocy prawnej - kiedy możemy wystąpić o ustanowienie pełnomocnika procesowego z urzędu?

1. Możliwość domagania się ustanowienia pełnomocnika z urzędu jest jedną z gwarancji rzeczywistej realizacji naszego prawa do sądu.

2. Pełnomocnikiem ustanowionym z urzędu może być tylko osoba wpisana na listę adwokatów lub radców prawnych, ale we WNIOSKU nie musimy wskazywać, że domagamy się ustanowienia jako pełnomocnika adwokata lub radcy prawnego, a nawet jeżeli to zrobimy, sąd nie jest związany naszym stanowiskiem i podejmuje decyzję według własnego uznania.

3. Co do zasady WNIOSEK o ustanowienie pełnomocnika (adwokata lub radcy prawnego) z urzędu może być złożony na każdym etapie postępowania, tzn. zarówno przed sądem I instancji, jak i przed sądem II instancji, tj. w toku postępowania apelacyjnego. Odwołujący się może wnosić o ustanowienie pełnomocnika, jeżeli wykaze, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia takiego pełnomocnika bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

4. WNIOSEK o ustanowienie pełnomocnika z urzędu odwołujący się musi złożyć na piśmie lub ustnie do protokołu, w tym sądzie, przed którym aktualnie toczy się jego sprawa. Jeżeli chcielibyśmy to zrobić jeszcze na etapie postępowania przed sądem okręgowym - jako sądem I instancji, to WNIOSEK taki składamy w tym sądzie. Jeżeli natomiast chcielibyśmy to zrobić w trakcie postępowania przed sądem II instancji, czyli sądem apelacyjnym, to Wniosek taki składamy w tym sądzie.

Uwaga! Rozwiązanie dylematu odwołującego się, planować wystąpienie z WNIOSKIEM o ustanowienie pełnomocnika procesowego z urzędu, czy też nie, w rzeczywistości zależy od tego, jaki wyrok zapadł (czy też może zapaść) w jego sprawie w sądzie I instancji. W niniejszej Informacji Prawnej opisujemy sytuację, kiedy taki wyrok już zapadł, a tym samym występuje absolutna konieczność jego zaskarżenia przez złożenie APELACJI. Oczywiście dobrze byłoby, aby taką APELACJĘ sporządził już profesjonalny pełnomocnik procesowy a następnie popierał ją w postępowaniu przed sądem apelacyjnym ? jako sądem II instancji. Problem polega jednak na tym, że jeżeli z Wnioskiem takim wystąpimy po ogłoszeniu negatywnego dla nas wyroku, wówczas istnieje poważna obawa, że potencjalne ustanowienie dla nas pełnomocnika (choćby pewności takiej mieć nie możemy) nastąpi po upływie terminu na złożenie APELACJI (gdyby tak

się stało i APELACJA nie zostałaby wniesiona w terminie, odwołujący się straciłby bezp
owrotnie

szanse na zmianę niekorzystnego dla siebie orzeczenia). W tej sytuacji odwołujący się musiałby być gotowy na samodzielne sporządzenie i wniesienie APELACJI w ustawowym terminie, którą popierałby już pełnomocnik ustanowiony (ewentualnie!) przez sąd. Byłaby to jednak APELACJA niekoniecznie zgodna ze strategią, jaką mógłby przyjąć ustanowiony dla nas profesjonalny pełnomocnik procesowy. □ □

1. WNIOSEK o ustanowienie pełnomocnika, zgłoszony po raz pierwszy w postępowaniu apelacyjnym , sąd przekazuje do rozpoznania
sądowi pierwszej instancji, chyba że uzna wniosek za oczywiście uzasadniony i rozpozna go samodzielnie (**wzór** WNIOSKU - □
[TUTAJ](#)
). Wniosek ten jest wolny od opłaty sądowej.

Uwaga! Odwołujący się, który nie ma miejsca zamieszkania w siedzibie tego sądu, może złożyć WNIOSEK o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego w sądzie rejonowym właściwym ze względu na miejsce swego zamieszkania, który niezwłocznie przesyła ten wniosek sądowi właściwemu (sądowi apelacyjnemu).

1. Odwołujący się dołącza do WNIOSKU o ustanowienie pełnomocnika OŚWIADCZENIE obejmujące szczegółowe dane o swoim stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania. OŚWIADCZENIE to sporządza się według wzoru określonego w Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 kwietnia 2010 r. w sprawie określenia wzoru
oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby fizycznej ubiegającej się o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego

(
Formularz

-
[TUTAJ](#)
).

Uwaga!

- W formularzu OŚWIADCZENIA powinny być wypełnione wszystkie rubryki, a w przypadku, gdy wnioskodawcy nie dotyczy treść danego pola, należy nanieść stosowną wzmiankę lub

przekreślić rubrykę. W formularzu należy szczegółowo opisać: stan rodzinny, majątek, dochody i wszelkie źródła utrzymania. Należy również potwierdzić prawdziwość informacji, podanych w oświadczeniu stosownymi dokumentami, np. PIT'em, ewentualnie zaświadczeniem pracodawcy. OŚWIADCZENIE musi być podpisane przez wnioskodawcę. Pamiętajmy, przed wypełnieniem formularza należy koniecznie zapoznać się z zamieszczonym tam pouczeniem. Gwoli ścisłości dodajmy, że OŚWIADCZENIE musi zawierać dane wskazane w ww. rozporządzeniu, ale formalnie nie musi być złożone na urzędowym formularzu. Sugerujemy jednak korzystanie z tego formularza, który podpowiada nam zakres wymaganych informacji.

- Sąd może zarządzić stosowne dochodzenie, jeżeli na podstawie okoliczności sprawy będzie miał wątpliwości co do rzeczywistego stanu majątkowego odwołującego się.

1. Sąd może odebrać od odwołującego się przyrzeczenie o treści: "Świadomy znaczenia mych słów i odpowiedzialności przed prawem zapewniam, że złożone przeze mnie OŚWIADCZENIE o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania jest prawdziwe i rzetelne". Przed odebraniem przyrzeczenia sąd pouczy odwołującego się, że w przypadku świadomego podania w OŚWIADCZENIU nieprawdziwych okoliczności, sąd skáže go na grzywnę niezależnie od obowiązku uiszczenia wynagrodzenia adwokatowi lub radcy prawnemu.

2. Na Postanowienie sądu apelacyjnego - jako sądu II instancji, który odmówił ustanowienia pełnomocnika procesowego z urzędu przysługuje ZAŻALENIE (wzór ZAŻALENIA - [TU](#) [TAJ](#)). ZAŻALENIE na postanowienie o oddaleniu wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu należy wnieść w terminie tygodnia od dnia doręczenia lub ogłoszenia tego postanowienia do tego sądu, który je wydał.

Uwaga! Sugerujemy uważne czytanie pouczeń sądu wydającego postanowienie o oddaleniu wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu o możliwości jego zaskarżenia.

1. W razie oddalenia WNIOSKU o ustanowienie pełnomocnika procesowego odwołujący się nie może ponownie domagać się jego ustanowienia powołując się na te same okoliczności, które stanowiły uzasadnienie oddalonego WNIOSKU. Ponowny WNIOSEK jest niedopuszczalny i sąd pozostawia się go w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności.

2. O wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego sąd zwraca się do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych, które czynią to niezwłocznie, nie

później jednak niż w terminie dwóch tygodni, zawiadamiając o tym sąd. W zawiadomieniu właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wskazuje imię i nazwisko wyznaczonego adwokata lub radcy prawnego oraz jego adres do doręczeń. Ustanowienie adwokata lub radcy prawnego przez sąd jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego.

Uwaga! Jeżeli odwołujący się wskazał we wniosku (a ma takie prawo) konkretnego adwokata lub radcę prawnego, właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych, w miarę możliwości i w porozumieniu ze wskazanym adwokatem lub radcą prawnym, wyznaczy adwokata lub radcę prawnego wskazanego przez odwołującego się.

1. Sąd uwzględni WNIOSEK, wydając stosowane postanowienie, jeżeli udział pełnomocnika procesowego w sprawie uzna za potrzebny . Oceny, czy taka potrzeba zachodzi, sąd dokonuje samodzielnie, biorąc pod uwagę zarówno cechy osobiste powoda, a szczególnie jego nieporadność w formułowaniu żądań i przedstawianiu okoliczności faktycznych sprawy, jak i charakter samej sprawy, jej zawiłości oraz konieczność rozważenia skomplikowanych zagadnień prawnych. Nie wystarczy samo przeświadczenie odwołującego się, że nie poradzi sobie z prowadzeniem procesu, jeśli podejmowane przez niego czynności wskazują, że jest w stanie przedstawić swoje stanowisko zarówno w pismach procesowych, jak i ustnie na rozprawie. W praktyce przyznanie z urzędu pełnomocnika procesowego będzie potrzebne zazwyczaj w sytuacji, gdy odwołujący się ma kłopoty z samodzielnym wykonywaniem czynności procesowych bądź gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym lub prawnym, a jej poprowadzenie wymaga specjalistycznej wiedzy, którą posiadają profesjonalni pełnomocnicy. Przepisy nie dają żadnych wskazówek, którymi powinien kierować się sąd przy rozstrzyganiu, czy strona potrzebuje pomocy prawnej z urzędu, czy też nie. Rozstrzygać będą okoliczności konkretnej sprawy. Udział w sprawie profesjonalnego pełnomocnika procesowego może być potrzebny przede wszystkim wtedy, gdy nieporadność odwołującego się prowadzi do tego, że nie jest on w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego jej prowadzenia. Nie potrafi w poprawny sposób przedstawić swojego stanowiska procesowego oraz nie ma podstawowej orientacji prawnej. Istotne znaczenie ma tu także stan zdrowia, udokumentowany odpowiednim zaświadczeniem lekarskim potwierdzającym np. schorzenia przewlekłe, wymagające stałej rehabilitacji, pomocy pielęgniarstwa i ciągłego zażywania leków. Do takiego zaświadczenia warto dołączyć np. kserokopię karty zdrowia pacjenta, wypisy ze szpitala, rachunki za leki z apteki, itp. Jeżeli wszystkie te okoliczności sąd stwierdzi, wówczas zwróci się do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych, która wyznacza adwokata lub radcę prawnego niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie dwóch tygodni. reklama Ustanowienie adwokata lub radcy prawnego przez sąd jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego.

2. Adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd jest obowiązany zastępować odwołującego się aż do prawomocnego zakończenia postępowania, chyba że z postanowienia sądu wynika, iż obowiązek takiego zastępstwa ustaje wcześniej.

Uwaga!

- Z ważnych przyczyn adwokat lub radca prawny może wnosić o zwolnienie od obowiązku zastępowania odwołującego się w procesie.

- Sąd, zwalniając adwokata lub radcę prawnego, zwraca się jednocześnie do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych o wyznaczenie innego adwokata lub radcy prawnego.

- Sąd cofnie ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, jeżeli okaże się, że okoliczności, na których podstawie je przyznano, nie istniały lub przestały istnieć. W takiej sytuacji odwołujący się będzie zobowiązany do uiszczenia wynagrodzenia adwokatowi lub radcy prawnemu. Ponadto w wypadku, gdy okoliczności, na podstawie których ustanowiono adwokata lub radcę prawnego, przestały istnieć, sąd może obciążyć odwołującego się tym obowiązkiem tylko częściowo, stosownie do zmiany, jaka nastąpiła w jej stosunkach.

Reasumując pamiętajmy:

- Ustanowienie pełnomocnika procesowego z urzędu na charakter absolutnie wyjątkowy, jak wyżej wskazaliśmy obwarowane licznymi warunkami, głównie udokumentowanym brakiem środków finansowych, stanem zdrowia skarżącego oraz stopniem trudności sprawy determinującym udział w postępowaniu sądowym profesjonalnego pełnomocnika procesowego. Dlatego też w żadnym przypadku nie możemy z góry zakładać skuteczności takiego WNIOSKU.

- Jeżeli sąd ustanowił pełnomocnika z urzędu, na podstawie podanych przez odwołującego się (świadomie) nieprawdziwych okoliczności, sąd skáže go na grzywnę w wysokości do 5000 zł., niezależnie od obowiązku uiszczenia wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Przestanką skazania na ww. grzywnę jest rozmyślne i oszukańcze wprowadzenie sądu w błąd.

Do rozważenia!

Jak wyżej wskazaliśmy, ewentualne ustanowienie pełnomocnika z urzędu może nastąpić w momencie, kiedy to z uwagi na upływ terminów procesowych pełnomocnik ten nie będzie już w stanie sporządzić - w imieniu odwołującego się - APELACJI od niekorzystnego dla niego wyroku sądu I instancji. W tej sytuacji sugerujemy rozważenie możliwości wcześniejszego wystąpienia z takim WNIOSKIEM, jeszcze na etapie przygotowania do procesu w sądzie okręgowym jako sądzie I instancji, przed wyznaczeniem pierwszego terminu rozprawy (patrz pkt 3 i 4 niniejszej Informacji). Ma to sens szczególnie wówczas, gdy samodzielne poruszanie się w zawiłościach prawa nastręcza odwołującemu się duże trudności, zachodzą przesłanki indywidualne, które wyżej opisaliśmy a jednocześnie istnieją powody do obaw o wynik sprawy odwoławczej w postaci wyroku negatywnego. Chcąc to uczynić możemy postąpić na dwa sposoby, wskazane w pkt 4 niniejszej Informacji, adekwatne do etapu postępowania na jakim znajduje się nasza sprawa odwoławcza. Przy wyborze formy pisemnej można skorzystać z zaproponowanego przez nas wzoru WNIOSKU zmieniając jedynie adresata, z sądu apelacyjnego na sąd okręgowy, przed którym się toczy lub ma toczyć nasza sprawa, a także dokonując w związku z tym odpowiednich (drobnych) korekt w treści uzasadnienia WNIOSKU.

Źródło: FSSM RP